

ABONAMENTUL
 Pentru un an . . . 28.— Cor.
 Pentru jumătate an 14.—
 Pentru 3 luni . . . 7.—
 Pentru o lună . . . 2.40' ..
 Pentru România și
 străinătate:
 Pentru un an . . . 40.— franc
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 759.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 17A
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Loc
 deschisă costă șirul 20 fil
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

Ostașul român.

Dacă în decursul luptelor de până acum împotriva dușmanului nostru de repetiteori avem putut convinge că soldații naționaliștilor noastre tot așa de vitejește s'au purtat ca și soldații noștri de origine maghiară, tuș sunt vești care ar putea să compromită reputația soldaților noștri români. Este superflu să spunem că aceste vești ca și alte multe sunt puse în circulație în aceste zile războiului, n'au nici un temei. Tocmai trupele românești au dat în atâtea lupte vehemente ca mai strălucită dovadă a tenacității lor decât în campanie și au contribuit esențial la rezultatele bravei noastre armate. Să amintim numai de însemnătatea ordinului ardat lansat la 1 Septembrie, în care corpul 12-lea cu trei din patru părți Români este rănit cu cea mai mare laudă fiindcă atât timp de atac cât și de apărare timp de zile s'a luptat în chip eroic împotriva dușmanului, aducând victoria dela Crasnic. Se vede prețui indelung această atitudine numai când se va spune că două divizii de ale noastre au luptat împotriva alor 11 divizii de infanterie și 5 divizii de cavalerie rusești. O strălucitoare dovadă de vitejia lor au dat trupele românești la Dunajow în Galizia. La 27 August regimentul 62 a obținut ordinul să marcheze pe dușman în pădurea din estul Dumavului, pentru a-l scoate de acolo. Soldații regimentului cari au lozinea „totdeauna înainte!” au făcut pregătiri ca să ducă ordinul la îndeplinire. Regimentul cu toate acestea n'au putut să se valorizeze în întregul său, și ceea ce n'ar fi fost în stare să isprăvească în gura regiment, a isprăvit o singură companie într'un chip atât de bravuros, încât a avut am 3 batalioane de Ruși bine întărit, când ai noștri au făcut asalt de baionetă cu vițoroase strigăte de „hura”, și-au câștigat pozițiile, au aruncat puștile, mitralierele le-au lăsat pe linia de bătaie, punându-se pe îngă, iar compania a luat 70 de prizonieri. Bravul comandant al companiei, căruia asalt învingător a luat parte și comandantul regimentului, a fost distins cu Ordinul de războiu „Crucea serviciului militar”.

(„Pester Lloyd”).

Dela secțiunile „Asociațiunii”.

Raportul secțiunii istorice către ședința plenară.

Onorată ședință plenară! În numele secțiunii istorice ne luăm voie a înainta următorul raport:

Membrii secțiunii istorice au cercat și în cursul anului trecut să-și îndeplinească datorițele, ce simt cu toții că le au, și în această calitate a lor, față de „Asociațiunea” noastră.

Dacă nu vom pierde însă din vedere insuficiența mijloacelor materiale, care apasă atât de mult „Asociațiunea”, încât aceasta nu e în stare a sprijini în mod efectiv activitatea de ordin literar sau științific a singuraticelor secții, mai departe dacă vom ținea seamă de mediul, în care trăiesc puținii noștri oameni de știință și care este atât de neprielnic pentru desfășurarea unei sistematice activități de ordin literar-științific, vom afla suficiente motive spre a justifica puținătatea rezultatelor, ce a cules până acum „Asociațiunea” noastră pe urma întrunirii anuale a secțiunilor sale literare-științifice.

În ce privește îndeosebi pe membrii secțiunii istorice, nu se sfiesc a recunoaște cu toții, că problemele fixate pentru această secțiune sunt atât de importante și de mari, încât în situația dată ei nu s'au putut preocupa decât de o mică parte a acestor probleme.

Considerând că secțiunea nu are măcar un singur membru, căruia împrejurările să-i permită a se ocupa numai cu chestiuni istorice, sau a se dedica exclusiv unei activități menite să accelereze rezolvirea importantelor probleme de ordin literar-istoric ale „Asociațiunii” noastre nu e decât firesc, că o multime

dintre aceste probleme rămân an de an în regiunea desideratelor platonice, fiindcă nu ne este dată putința a le cobori în lumea realității....

Năzuința de căpetenie a membrilor secțiunii istorice a fost și în anul acesta, ca și în ceilalți ani, mai ales popularizarea cunoștințelor istorice prin conferențe, prelegeri populare și broșuri scrise pe înțelesul tuturor, ca să pătrundă cât mai adânc în straturile poporului nostru dela orașe și dela sate cunoașterea trecutului românesc istoria despre care un renumit scriitor afirmă, că este poporul cunoștinței binelui și al răului. Știind că istoria este făclia, care trezește în sufletul popoarelor conștiința națională și le întărește credința într'un viitor de mărire și înaintare strălucită, mai departe ținând seamă de cuvântul Sfintei Scripturi, care ne spune, că „se prăpădește poporul din lipsa de știință”, membrii secțiunii istorice au căutat toate prilejurile spre a împărtăși poporului, cu graiul și în scris, cunoștințe din istoria noastră națională.

La cursul sistematic de conferențe, aranjate de biroul central al „Asociațiunii” în iarna trecută, secția istorică a participat în mod activ prin doi membri ai săi, dintre cari unul a vorbit despre istoria universală din ultima jumătate de veac, iar al 2-lea despre istoria Românilor ardeleni dela 1848 până în zilele noastre.

D. T. V. Păcăflan, prezidentul secției noastre, a publicat „Legea electorală” și „Cartea de Aur” vol. VII. Lucrează la vol. VIII al „Cărții de Aur” care e aproape gata.

Membrul Dr. Ilie Dăian a publicat 2 broșuri: „Din vremile prorocilor” și „Sofia învierii”.

Dr. Silviu Dragomir a ținut o conferință isto-

„U. 9.”

Vestea cea mai importantă care a venit până acum de pe teatrul de război naval a fost aceea a scufundării a 3 crucișătoare cuirasate engleze prin acțiunea unei flote submarine germane în apropierea capului „Hook van Holland”. Până acum auzeam numai de scufundarea câtorva crucișătoare mici, a unor vapoare de comerț pacifice chiar a unor vapoare cu totul inocente ca „Nachtigal”, yachtul guvernatorului din Kamerun, un vaporas în stilul lui „Carolus primus”, yachtul Comisiunii europene de Dunăre. Iată la ce se rezuma până acum străduințele mândrei flote engleze! Ce e drept, înainte de război se aștepta altceva, cel puțin după părerile poporului englez. Cei mai dârji ziceau, că flota germană va fi pe fundul mării mai înainte de a-și fi dat bine seamă că războiul s'a declarat; cei mai puțin optimiști credeau, cel puțin, că porturile cele mari ca Hamburg, Brema, Stettin vor fi imediat bombardate arătând cu această ocazie cât de puțin sunt răspândite în marea imperiu britanic cunoștințele cele mai elementare geografice. Dar în fine oricine s'ar fi așteptat la un atac contra insulei Helgoland, la blocarea completă a marilor estuare fluviale care conduc la porturile Hamburg, Brema și Stettin, la intrarea flotei engleze în marea Baltică, la închiderea porturilor de război Wilhelmshafen și Kiel. Însă chiar cei cunoscători în materie s'au înșelat, căci nimic din toate a-

ceste nu s'a întâmplat, coastele germane sunt libere aproape ca în tot timpul de pace și navigația neutră ar putea intra fără nici o piedecă în porturile germane, dacă Anglia ar respecta dreptul ginților pe mare și n'ar uza de nici un drept pe piraterie sui generis, care lovește și în navigația maritimă a neutralilor și nu se poate să nu provoace cu timpul protestările cele mai energice ale acestora.

Distrugerea celor trei crucișătoare cuirasate Abukir, Hogue și Crecy, niște bastimente de 12 mii 500 tone și având un echipajiu total de cel puțin 2200 oameni, prin acțiunea submarinelor germane este incontestat cel mai important fapt de arme naval în războiul actual. Evident, dacă în locul celor trei crucișătoare de mărime medie ar fi fost 3 crucișătoare dreadnought după tipul Lion cu un deplasament de peste 25000 tone și un echipajiu de 1200 oameni fiecare, rezultatul ar fi fost același, și numai cu atât mai extraordinar, cu cât, precum rezultă dintr'o telegramă oficială germană, pe care o publică în altă parte a ziarului, n'a fost vorba de atacul unei flote de submarine, cum se credea după depeșile engleze, ci de acțiunea unui singur submarin ce poartă Nr. 9 și este comandat de un simplu locotenent, locotenentul Weddingen. Iată numele unui tânăr ofiter, care va trece la posteritate și care poate să servească de pildă ofițerilor de marină ai tuturor națiilor, ca acei ofițeri de marină românești, care la 1877 au distrus cuirasatele turcești dela Măcin.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

rică în Orăștie: „Despre trecutul Românilor pe pământul crăiesc” și alta în Ocna „Despre trecutul românesc al orașului Ocna”, — iar referentul secțiunii a ținut o conferință istorică în Brașov despre „Șaguna și Eötvös”, alta la societatea „Petru Maior” din Budapesta, despre „Legăturile bisericii românești din Ardeal cu ierarhia din principatele române în cursul secolului XVII”, și mai multe prelegeri populare, de cuprins istoric, la sate. Amândoi au colaborat la revista „Transilvania” și la alte ziare și reviste, cu articole istorice.

Dr. Silviu Dragomir a mai publicat un studiu critic ca răspuns la lucrarea tendențioasă a sașului Dr. G. Müller: „Die Ursprüngliche Rechtshlage der Rumänen im Sachsenlande” și în anuarul Seminarului Andreian a scris despre legăturile Românilor ardeleni cu Rusia în sec. XVIII.

Referentul secțiunii a publicat în „Analele Academiei Române” studiul intitulat: „Principele ardelean Acațiu Barsai și mitropolitul Sava Brancovici”, a înaintat la „Asociațiune” 2 manuscrise, care i s'au cerut anul trecut, unul cuprinzând biografia populară a mitropolitului Șaguna, iar celalalt sub titlul: „De de mult”, ca o continuare a broșurei Nr. 1 din „Biblioteca populară a Asociațiunii” conținând o serie de 25 prelegeri populare istorice. Amândouă manuscrisele așteaptă să fie date cât mai în grabă la tipar.

Membrul Mateiu Voileanu a îngrijit retipărirea dreptului canonic de Șaguna și a protocolului sinodului arhidiecezan. A ținut conferință în Brașov despre descoperirile dela polul sudic, care se va tipări.

Dintre membrii corespondenți aleși în ședința plenară din 1914 d. Dr. Amos Frâncu a prezentat în scris opinia sa privitoare la înființarea „sfatului de pace”, care idee D-Sa o află discutabilă în principiu, ca o reîmpres-pătare adecvată timpului nostru a vechiului „jus valachium” de a se judeca prin jurați chestiunile litigioase între țărani și ca o măsură potrivită pentru întâmpinarea potopului de procese, ce bântue poporul nostru dela țară. Considerând însă complicația extraordinară a stărilor de drept între cari trăim,

N'a fost vorba de un singur atac, căci micul submarin, după ce a scufundat primul cuirasat, n'a fugit după primul succes dobândit, ci a reluat atacul încă de două ori; apoi după ce astfel și-a făcut datoria, 450 t. distrugând 37000 t. și 25 oameni punând în afară de luptă 2200, s'a întors liniștit la Wilhelmshafen.

Este probabil că cele 3 crucișătoare aparțin-neau flotei, care se întindea dela Harwich până la Hooc van Holland spre a împiedeca torpiloarele și submarinele germane să intre în Canal, al căruia complectă libertate este de cea mai mare importanță nu numai pentru comerțul englez, ci înainte de toate pentru legătura armatei engleze ce luptă în Franța cu patria mamă. Ce se va întâmpla când cețele de toamnă vor îngreuna supraviețuirea și când tunurile grele germane care bat la distanțe de 20 kilometri, așezate pe coastele Canalului, vor forța bastimentele engleze de a se depărta de coasta franceză, nu se poate spune acum. Impresia morală produsă de acest fapt de arme în Anglia trebuie să fie enormă, căci el arată că Anglia nu este invulnerabilă nici pe mare, cu toată superioritatea colosală a flotei ei, față cu un inamic viteaz, care știe să se servească într'un mod minunat de toate progresele tehnice și este animat de un spirit extraordinar de inițiativă și de ofensivă.

De aceea Anglia va fi rămas tare surprinsă de îndrăzneala micului submarin german Nr. 9, întocmai precum Francezii au fost surprinși de acțiunea aviatorilor germani.

Lupta dintre bastimentele Monitor și Mer-rimac a sunat glasul de moarte a bastimentelor necuirasate; atacul submarinului 9 contra celor 3 cuirasate a sunat, poate, ciasul de moarte al cuirasatelor mari, ale căror ultimă expresie sunt dreadnought-urile moderne. Dar dacă este astfel, a sunat și glasul de moarte a supremației engleze pe oceanurile lumii.

Da aceea trebuie să ținem seamă de atacul submarinului Nr. 9 și de numele comandantului său, locotenent Weddingen.

după norma lui Tacitus: „pessima republica, plurimae leges” și considerând prin urmare, că sfatul păcii ar putea opera cu efect numai în contact cu jurisprudenții noștri, crede că o organizație corăspunzătoare a sfatului păcii s'ar putea întreprinde numai prin o secție de drept a „Asociațiunii”.

Secțiunea istorică în ședința sa din 1/14 Iulie a. c. a admis această părere.

D. Dr. Iuliu Maniu a prezentat un specimen din dicționarul juridic maghiar-român scris de d. Victor Andru, accentuând, că în această lucrare se găesc părți bune, dar spre a o putea judeca în întregime, autorul să fie poftit a înainta întreg operatul său biroului, de unde se va transpune secțiunii de științe sociale spre cenzurare din punct de vedere juridic, iar celei literare spre examinare din punct de vedere stilar. Cheltuielile, ce va reclama tipărirea acestei lucrări, vor îngriji să le procure membrii secției de științe sociale.

Cu privire la propunerile prezentate din partea secretariatului, secțiunea istorică are următoarele hotărâri:

Ad. 1. Aprobă cu majoritate de un vot proiectul referitor la modificarea regulamentului general al secțiunilor științifice-literare.

Ad. 2. Consimte la înființarea secțiunilor de științe sociale, medicale și tehnice-industriale, iar propunerea pentru alegerea membrilor în secțiunea de științe sociale o încredințează dlor avocați prezenți la ședință.

Ad. 3. În ce privește colaborarea sistematică la revista „Transilvania” constată, că membrii săi Dr. S. Dragomir și Dr. I. Lupaș au colaborat cu stăruință și în cursul acestui an. Nu primește demisia dlui Dr. S. Dragomir din comitetul de redacție al revistei, ci își exprimă dorința, ca acest comitet de redacție să țină în viitor mai regulat ședințe și să precizeze în mod corespunzător relațiile dintre membrii săi și dintre director. La punctul acesta membrul Dr. C. Bucșan înaintează în scris propunerea, care se înaintează onor. ședințe plenare spre dezbateri.

Ad. 4. Secțiunea propune să fie invitat d. Gh. Pop a pregăti o broșură comemorativă despre personalitatea lui Simion Bărnuțiu și importanța lui în istoria noastră culturală.

Ad. 5. Lista cărților potrivite pentru bibliotecile sătești o completează de astădată cu prelegerile populare ce vor apărea sub titlul: „De demult”, și cu broșurile de cuprins istoric din bibliotecile Steaua, Flacăra și Bibl. pt. toți.

Ad. 6. Fixarea programului pentru aranjarea cursurilor sistematice o încredințează biroului central, îndrumându-l pe acesta a se pune în înțelegere cu directorii despărțămintelor.

Ad. 7. Chestiunea aceasta se cuprinde în partea dela început a raportului prezent.

Ad. 8. Pentru ședința festivă din acest an invită pe d. Gh. Pop a pregăti o conferință despre activitatea lui S. Bărnuțiu ca îndrumător al neamului.

Ad. 9. Chestiunea aceasta aparține secției literare.

Ad. 10. Venitul pe anul 1914 al fondului Nicolae Densușianu îl oferă dlui Gh. Pop ca onorar pentru broșura, ce va scrie despre S. Bărnuțiu și care se va publica și în „Biblioteca populară a Asociațiunii”.

Sibiul, în 1 (14) Iulie 1914.

T. V. Păcățian,
prezident.

Dr. Ioan Lupaș,
referent.

Neutralitatea Italiei.

Spicuim după „Magyarország”, câteva voci din presa italiană:

Ziarul „Resto del Carlino”, publică un important articol asupra neutralității italiene, din care vă transmit partea substanțială.

Nu vom avea nici odată destulă prudență și vigilență în momente așa de dificile și delicate, cum sunt cele actuale. În cel mai neînsemnat act al guvernului se cere cea mai mare cum-păneală, pentru că un singur pas greșit ar putea atrage urmări foarte grave, poate nereparabile, pentru interesele supreme ale țării, care trebuie să primeze orice sentimentalism și ori

ce idei preconceptuate de simpatie și antipatie pentru cutare sau cutare popor sau pentru cutare sau cutare stat.

Gândim că până ce ne va fi îngăduit să hrănim speranța că Italia, menținându-se neutrală, să poată menaja în mod eficace interesele și propriile sale aspirațiuni, este o datorie strictă pentru guvernul nostru de a nu eși din atitudinea sa actuală, menținându-se mereu în veghe, gata și preparat să înfrunte orice eventualitate neprevăzută.

Până acum nu sunt excluse după părerea noastră nici speranța, nici probabilitatea că Italia punând în balanța viitoarelor convențiuni diplomatice greutatea propriei sale neutralități, să poată trage foloase nu cu mult diferite de acelea, pe care le-ar putea spera participând la o acțiune victorioasă a uneia sau alteia din părțile beligerante. Cel mai bun sfat este deci să se aștepte evenimentele ulterioare și de aceea aprobăm linia de conduită a guvernului, care nu se lasă influențat de nici unul din diferitele curente cari se agită și se perindă în țară.

Dacă acei care pot judeca cu absolută cunoștință de cauză și care au toată și imediată responsabilitate a acțiunii guvernului, vor crede că evenimentele vor cere o intervenție a Italiei, atunci Italia va trebui să intervină, dar după cât socotim, numai și numai pentru apărarea propriilor sale interese și anume, menținerea sau restabilirea acelu echilibru în Adriatică sau în Mediterana, care este pentru ea o chestiune vitală.

Pentru orice alt motiv, Italia n'ar trebui acum nici mai târziu, să iasă din neutralitate.

„Neue Züricher Zeitung” reproduce articolul din „Corriere Subalpino di Cuneo” atribuit dlui Giolitti.

Vorbind de neutralitatea italiană, autorul după ce respinge cu umor oferta triplei înțelegeri făcută de d-nii Delcassé și Pichon, cari au promis Italiei Trentul, Triestul și Dalmația, precum și oferta dlui Andrassy cu privire la Nissa, Savoia, Corsica și Malta, declară:

Italia nu se codește ca măgarul lui Buridan între două clac cu fân, și nu primește nici o ofertă. Nu ne vom face vinovați de perfidie, nu vom ataca pe amicii noștri pe la spate. Nici măcar Machiavel nu s'ar fi înjosit la un astfel de cinism întru sprijinirea unei doctrine de stat. Demnitatea unei națiuni depășește orice. Un om trăește nu numai cu pâine dar și prin demnitate și onoare.

Nu știm dacă triplica mai este avantajoasă dar nu trebuie să uităm foloasele ce le-a adăptat timp de treizeci de ani. Astăzi sunt simptome cari arată că țara nu e entuziasmată nici pentru, nici contra Austriei. Războiul poate fi dorit de republicani și naționaliști dar evident că nu de unanimitatea Italienilor. Țara nu vrea de fel să se războiască ci are nevoie de pace. Ne-a ajuns războiul Libiei. Nu știm ce-ar aduce o victorie dar suntem siguri că o înfrângere ar avea consecințe dezastruoase pentru țară.

Ziarul „Ordinea”, după ce a reamintit o lungă telegramă din București publicată de „Corriere della Sera” și reproducă de mai multe ziare italiene, telegramă în care e vorba de ultimele manifestări ale opiniei publice românești, și articolele dlor Disescu, Xenopol, Iorga asupra intereselor ce România are de apăra în conflictul grația europeană — scrie următoarele rânduri:

(Actele diplomatice, cari vor vedea lumina zilei după încheierea păcii, vor spulbera toate acuzațiile neintemeiate. N. Red.).

S'ar zice, că iredentismul român ar voi să se asocieze iredentismului italian profitând de probabila victorie a iredentismului slav.

Dacă la București, unde acum câtva timp domnea multă prudență, se vorbește altfel, însemnează că acolo au sosit știri cât se poate de nefavorabile pentru Austro-Ungaria de pe ter-

al războiului austro-rus. (Da la agențiile dușmanilor!! N. Red.)
 lăta punctul de vedere din care ar trebui să privească lucrurile, după modesta noastră părere. — Italianii pentru a extrage din războiul european și mai ales din evenimentele care se desfășoară în sectorul din răsărit, adânc înțeles în ce privește interesele și viitorul țării. — (A. T. I.)

Lupte cu Rușii în Maramurăș. — Rușii în comitatul Bistrița-Năsăud.

Budapesta. — Trupele noastre aflătoare în comitatul Maramurășului au ajuns în posibilitatea să ia ofensiva la Sighet. Se nădăjduiește, că în curând întregă Ungaria va fi curățită de trupe rusești.

Scăparea grabnică, sau nimicirea le așteaptă și pe acele detașamente ale acestei armate rusești, cari prin căi ascunse de munte s'au introdus în comitatul Bistrița-Năsăud. Deocamdată câțiva jandarmi din apropiere au așlănit înaintarea Rușilor, dar se află deja pe cale trupele necesare.

In toate celelalte strâmtoni trupele noastre înaintază învingătoare peste granițele țării. (Bir. de presă al min. de int.)

Budapesta. — După un raport oficial dela Huszt sosit la Budapesta începând de alaltăieri, Luni, între trupele noastre și cele rusești se dă o mare luptă la Técső.

Vitejii noștri soldați pas de pas recuceresc terenul deținut de Ruși. La Crăcești (Krácsfalva) încă a avut loc o luptă crâncenă. Trupele noastre, a căror avangardă se compunea din 2000 de legionari poloni, au învins pe Ruși. Rușii parte au fost uciși, parte au fost făcuți prizonieri. (Bir. de presă al min. de int.)

De pe câmpul de luptă franco-german.

Berlin. — „Lokalanzeiger” primește din Genf o telegramă cenzurată, în care se spune că în regiunea Araas s'au dat lupte foarte crâncene, cari toate au avut rezultat favorabil pentru Germani. Generalul Kluck înaintază în regiunea Roye.

Paris. — (Prin Roma). — Dela cartierul general se comunică cu datul de 2 Oct., ora 3 d. a.: Situația generală e mulțumitoare. Pe front nici o schimbare, afară doar de faptul, că spre sud dela Woewre armatele aliate au ocupat localitatea Leycheprey și au înaintat până la Rup de Mad.

In aceeași zi seara cartierul general a dat următorul comunicat: In situația generală nu s'a produs nici o schimbare. După cum am anunțat, la flancul nostru stâng se constată o oarecare înaintare spre nord dela La Somme, iar flancul nostru drept înaintază spre Woewre.

Paris. — (Prin Roma). — „L' Echo de Paris” publică cu datul de 3 Oct. următoarea telegramă: La pădurea L'aigle avem o crâncenă luptă cu armata dintre Oise și Asine a generalului Kluck.

O altă telegramă anunță, că Francezii își mențin cu mult curaj pozițiunile față de atacurile crâncene ale armatei generalului Kluck. Asalturile de baionetă au prefăcut această luptă într'o adevărată luptă la cuțite. De ambele părți sunt pierderi considerabile.

Berlin. — Corespondentul din Paris al lui „Aftenpost” comunică ziarului său că frontul francez s'a extins deja pe o întindere de 500 klm. Germanii au ieșit din defensivă, luând ofensiva.

20 de corpuri de armată rusești au luptat în Galiția.

Berlin. — „Militärwochenblatt” comentând pierderile Rușilor stabilește în modul următor delocarea armatei rusești:

Armata de Narew înfrântă pe la începutul lui Septemvrie era compusă din corpurile de armată 1, 4, 8, 14 și 23 și din 3 brigăzi de cavalerie, iar armata Njemen înfrântă spre sudvest dela Insterburg se compunea din corpurile de armată 2, 3, 4 și 22, corp. de armată 3 siberian, brigăzile de vânători 1 și 5, batalioanele de rezervă 53, 54, 56, 57, 72 și 76, apoi brigăzile de cavalerie de gardă 1 și 2. Deci ambele armate erau mult mai puternice, decât se credea la început. Afară de armata Njemen, la Lyck a fost înfrântă armata de rezervă de Grodna ce se compunea din corpurile de armată 6 și al 3-lea siberian, iar în gubernia Suwalki armata lui Hindenburg a înfrânt corpul de armată

al 12-lea rusec, care opera singur. Deci cele două armate rusești ce plecase contra Prusiei orientale se compuneau din 11 și jumătate corpuri de armată, 6 divizii de rezervă și 1 brigadă de cavalerie.

E probabil, că împotriva graniței germano-austro-ungară Rusia a trimis 32 corpuri de armată și tot atâtea divizii de rezerve. Dacă din forțele armate de mai sus subtragem pe cele pornite împotriva Prusiei orientale, atunci în Galiția de bună seamă au operat împotriva armatelor austro-ungare 20 de corpuri de armată și numeroase divizii de rezerve. Numărul acestor din urmă nu se poate stabili exact, deoarece nu se poate ști câte divizii de rezervă vor fi fost lăsate în Polonia și în celelalte gubernii rusești pentru menținerea ordinii.

Raport oficial despre înaintarea noastră din Galiția.

Budapesta. — Se pare, că înaintarea pe neașteptate în Polonia rusească a armatelor germane și austro-ungare au surprins foarte mult pe Ruși, cari ce-i drept au împins spre nord considerabile forțe din Galiția, dar pe acestea aliații le-au respins atunci când ele încercaseră să treacă râul Vistula spre Opatow. Trupele noastre au cucerit o trecătoare principală rusească lângă Sandomiers. In Galiția înaintăm conform planului de război. La Tarnobrezg am respins o divizie rusească. — Gen. Höfer. (Biroul de presă al min. de int.)

Clerul greco-catolic rutean.

Prefectul comitatului Sáros Ștefan Szinyei-Merse a adresat o scrisoare deschisă populației comitatului. El vorbește împotriva bănuielilor cari cad asupra clerului greco-catolic din nord-ost, cler care de secole cu o consecvență credință a lucrat în interesul ideii de stat maghiare. Tocmai din această considerație prefectul înlătură bănuielile de nepatriotism față de acest cler. Lămurește că societatea maghiară are aceeași neclintită încredere în iubirea de patrie a clerului greco-catolic, ca și în a celorlalte conesiuni. Rutenii în nordost au fost totdeauna credincioși sfintei cauze a maghiarimei. Cu toate aceste, prefectul accentuează că e dator să fie ficăruia, ca cea mai neînsemnată faptă ce ar da de bănuț să fie anunțată.

Fugarii...

A. T. U. scrie cu datul de 5 Octombrie: „Astăzi au sosit în Budapesta cca 2500 de locuitori din Sighetul-Marmației, tot ovrei din staturile mai sărace. Consiliul orașan, în frunte cu primarul, a ținut ședință extraordinară, și a hotărât să ajute cu bani pe refugiați, dându-le locuință în școli. Refugiații au plecat în noaptea de Joi spre Vineri, autoritățile și băncile cu două zile înainte. In sânul refugiaților bătute colera, adusă din Galiția și tifoida din pricina foamei.”

Vicecomitele Bihorului a dat o circulară către pretori, în care se poate citi, între altele:

„Refugiații să fie lămurii că se expun la o mulțime de mizerii și epidemii... Cu deosebire să fie împedecați fugarii săraci să o ia spre Budapesta, deoarece acolo nu mai este pentru ei nici casă nici masă...”

In Oradea-mare au sosit 300 de fugari din orașul Sătmar.

Felurite.

— Puterile engleze continuă vehement bombardarea Chiauciauului. Germanii s'au retras în Tsingtau. Aeroplanelle germane au încercat în repetite rânduri să nimicească vasele japoneze cu bombe. Englezii și Japonezii fac pregătiri pentru o luptă decisivă.

— „Pester Lloyd” primește din Roma informația din isvor sigur, că Grey a trimis oameni de încredere în Roma ca să determine la război pe Italia, promițându-i teritoriile italiene ale Franței.

— Se vestește dn Constantinopol: Poarta acreditează acea veste că emirul Afganistanului a început războiul împotriva Rusiei.

— Din Budapesta se telegrafiază: A sosit vestea că azi dimineață câteva sute de cazaci au încercat să iasă din Sighetul Marmației, însă armatele noastre i-au împiedecat.

— A. T. U. anunță că trupele noastre unite cu cele germane i-a respins pe Ruși dela Opatow până la Vistula.

Războiul.

Turcia și România.

Constantinopol. — „Ikdan” înregistrează satisfacție articolul din „Popolo Romano” că nu va trebui să caște o alianță de 35 de ani, cum și articolul din „Viitorul”, ziar oficios român, că nici o divergență nu există între cabinet și adevărații români, și că România va trebui să rămâie fidelă deciziunii ultimului consiliu de coroană. (Corr. Bur.)

O nouă armată belgo-ruso-marocană?

Roma. — Ziarului „Giornale d'Italia” i se telegrafiază din Paris:

După cât se asigură în cercurile politice din localitate, peste câteva zile va fi gata crearea unei noi armate ruso-belgo-marocană, care e pe cale de a se concentra în regiunea versului.

Se pare, că ar fi vorba de o armată de vre-o 100 de mii de oameni, din cari ar face parte: 50 mii belgieni, 50 mii de soldați marocani și 100 mii de ruși, cari ar fi început să debarce în Belgia (?).

Soldații marocani ar fi încadrați în trupele europene și comandați de ofițeri din armatele belgiei.

Această nouă armată, prevăzută cu articole din belșug, ar fi menită să pornească împotriva aripei drepte a armatei germane, încercând s'o respingă înspre Luxemburgul belgian.

Corespondentul trimite această informație în toate rezervele. (A. T. I.)

Desmintiri.

Roma. — Ambasada austro-ungară din Roma, din partea guvernului său desminte zvonul răspândit de unele ziare asupra unei concentrări de trupe și a unor pregătiri militare în ținuturile din jurul Trentului.

Deasemenea se desminte numărul exagerat al pierderilor suferite de armatele austro-ungare din Galiția. Svonul că la Pola s'ar fi petrecut niște manifestațiuni revolutionare e o pură născocire. (A. T. I.)

Din România.

Cu titlul „Europa, Rusia și România” a ieșit la tipografia I. Rasidescu, de sub tipar, în a doua edițiune *Studiul etnic și politic*, al dlui Dimitrie A. Sturdza, în care se găsește următoarea prefață:

Duminecă, în 14 Septembrie 1914.

Studiul de față a fost scris acum 25 de ani. El are acum un interes de actualitate. În zilele acestea de grea cumpănă ne amenință a-ceeas primejdie ca atunci: invaziunea rusească. Numai cât astăzi primejdia este mai mare, pentru că peste panslavism s'au înădit veleități de stăpânire a Rușilor asupra tuturor țărilor și popoarelor slave din Europa.

Se fac azi strașnice încercări a ne ademini și a distrage ochii noștri dela pericol, întorcându-i în altă parte. Caută unii să ne amăgească. Se răspândesc cu dibăcie și cu îndrăzneală nemaipomenite știri mincinoase pentru a amei și a împinge pe cei neștiutori, se răspândește aurul pentru a corupe pe cei slabi.

Să nu ne lăsăm a fi amăgiți de făgăduieli fătarnice și nerealizabile.

Să nu lăsăm să ne sdruncine în sufletele noastre credința noastră în înțelepciunea adeseori și mult încercată a regelui Carol; reputațiunea, gloria întemeietorului României este strâns legată de țară. Cu regele avem să ne înălțăm sau să cădem.

Cetiți aceste pagini cu răbdare: istoria este o bună călăuză. Reculegeți-vă, și chiar dacă hrăniți simpatii personale, totuși siliți-vă a judeca clar realitățile și posibilitățile, a simți ca Români, nu după placul străinilor, căci altfel vom fi desființați de pe harta politică a Europei.

Dorința caldă de a ajuta în această direcțiune pe Români justifică noua edițiune a studiului meu.

Dimitrie A. Sturdza,

fost președinte al Consiliului de miniștri, secretar general al Academiei Române.

Cetim în „Ziua” cu datul de Duminecă 21 Septembrie v.:

„Aflăm dintr'un isvor foarte sigur că fruntașii tuturor partidelor politice au căzut de acord, că n'a sosit momentul pentru a face vre-o schimbare în atitudinea de până acum a României. Chiar d. Filipescu a renunțat pentru moment la ideea că ar fi bine pentru interesele țării de a intra în acțiune. În asemenea condițiuni este îndoielnic dacă consiliul de coroană, amănat din cauza stărei puțin satisfăcătoare a sănătății Maj. Sale regelui, se va mai ține”.

Legătura pe uscat între Constantinopol și Budapesta se va începe în câteva zile prin București—Predeal. Căile ferate române au schimbat orariul de sosirea trenului din Ramadan la București, ca să poată avea imediată legătura cu trenul de Predeal.

Ministerul de finanțe a fost înștiințat, că în județele muntoase din Moldova, se resimte în unele localități lipsa de porumb pentru săteni. Pentru aceasta, s'a luat dispozițiunea, ca să fie aprovizionate din vreme toate aceste localități.

Ministerul de finanțe a dispus, ca începând dela 17 c., exportul făinei de grâu să fie prohibit.

AVIZ.

Abonații restanțieri cărora li s'a sistat deja expediarea ziarului sunt rugați să-și achite restanțele. Cei ce doresc să continuăm a le trimite ziarul, binevoiesc a ne trimite pe lângă restanța ce li s'a comunicat și abonamentul anticipativ pe cel puțin 1 lună, fără de care plată nu se trimite nimeniului ziarul.

Ne adresăm totodată și acelor prea stim. abonați, a căror abonament a expirat acum cu finea cvartalului, rugându-i, să nu uite a ne trimite abonamentul pe noul cvartal Octombrie—Decembrie, pentru ca și noi să le putem trimite ziarul fără întrerupere.

ADMINISTRAȚIA.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acți în Arad. — Editor-responsabil: prof. VASILE STOICA.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 7 Octombrie 1914.

O scrisoare

Domnule redactor,

Mi s'a povestit că la școala veche românească unde d-na Maria Cioban-Botiș e mama răniților, s'au petrecut acte de caritate foarte frumoase cu ocazia zilei împăratului.

D-ra Lepa le-a împărțit soldaților cocarde tricolore, li s'a dat vin la fiecare, iar d-na Botiș într'o vorbire, îmbărbătându-i, le-a arătat ce frumoasă e și sfântă datoria de ostași și le-a dat indemnul de-a se ruga pentru împăratul și regele lor — cocace s'a și făcut cu multă cucernicie din partea bieților răniți.

Te rog acum pe d-ta, d-le redactor, publică despre ce-ți scriu; (Implinim aceasta dorință, cu plăcere, dând scrisoarea în loc de articol, și cerând iertare. În timpuri războinice, rândurile fugare din condee pașnice, mai descretesc frunțile. N. Red.) țin foarte mult să se facă cunoscute publicului — nu pentru că d-na Botiș mi-e prietenă, ei pentru că, de fapt merită admirație și laudă pentru jertfele ce le aduce, asemenea dnei Livia Vuia, care conduce spitalul din seminarul cel vechin. S'apoi aș dori să se afle cât mai multe, cari să imiteze.

Fiți buni scrieți cum veți ști Dy. mai frumos — bunăoară cum laudați pe vremuri (iar nu cum ați lauda astăzi) poeziile oarecui...

Prin internet nu-i nimic nou. Doar azi la 10 ore, dra Turi, pe când mântuia al trollea cornuț cu unt, era așa de deprimată sufletește, încât se purta cu gândul să-și facă sfârșit... Material pentru un foileton... Acum vă las. Încă nu mi-am încheiat socotelile. — Rog împlinește-mi dorința de mai sus. Da?

Arad.

E. Pitts.

„DOLEANȚE ROMÂNEȘTI”. Sub acest titlu profită un anonim să exploateze recenta hotărâre a României relativ la continuarea neutralității, pentru a arăta în coloanele ziarului „P. Lloyd”, cari sunt acele doleanțe ale Românilor din Ungaria, prin a căror satisfacere are quasi să se honoreze această hotărâre unanimă a șefilor de partid ai României.

Toate doleanțele noastre se reduc în acest articol la trei puncte:

1) Revizuirea învățământului având a se înlătura asperitățile legilor relativ la învățământul popular.

2) Revizuirea legilor electorale ca să li-se dea Românilor posibilitatea a se prezenta în număr mai corăspunzător în parlament.

3) Amnestie celor condamnați din procese politice.

Credem că nu este de trebuință a sublinia, că întru cât aceste doleanțe sunt prezentate ca venite din partea partidului nostru național, trebuie să le declarăm ca apocrite.

Guvernul este încă de pe vremea tratativelor cu contele Tisza în măsură a cunoaște mai precis doleanțele Românilor.

Până aci am citat din „Drapelul”. Din partea noastră avem puține de adăogat. Anonimul autor — pe care „Pester Lloyd” îl numește „cercurile românești” — nu poate fi altcineva decât un șef de secție, din biroul cutărui ministru. Un biet funcționar, care concipiază — fie și articole de ziar — după cum i se dă porunca și schița. Cât e pentru „doleanțele” noastre — independente de neutralitatea sau de intrarea în acțiune a României!!! — ele nu variază de pe-o zi pe alta, cel mult mai sporesc pe zi ce trece, și încercările de-a le grupa în un fel sau altul, în vremece dușmanul bate la porți, înseamnă a bate apă în piuă, când stai să te îneci în valuri.

Avansarea tuturor ofițerilor din armată. După cum amunță „Bud. Tud.”: Toți ofițerii armatei, dela locotenent la vale, au fost avansați la un rang mai înalt, afară de cei grav răniți și cei cari se găsesc în concediu.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Iată dăm loc apelului Dvoastră înaintat la noi, împotriva sentinței și nedreptății ce v'a făcut redacția. Publicăm atât scrisoarea cât și — poezia:

Mult On. Administrație,

Am trimis deja o epistolă recomandată; înăuntru era un „tablou” și un „sonet” spre publicare; dar, — durere — căci până acuma n'am primit nici un răspuns prin „posta redacțiunii”.

Domnii mei! Iată aicea vă trimiț încă o poezie... vă rog să fiți atât de buni a-mi răspunde cu a-ți trimiț și celelalte dela mine ori ba.

Fiți atât de buni a-mi scria pe legătura foii n... în astfel: „Ioan Fisan-Jian”; pentru că „Ioan Fisan” sunt încă mulți și de aceia nu primesc foaia regulat.

Rămân al Dvoastră sprijinitor. Cu salut cordial!
Ioan Fisan, abona

„IN CEASUL MORȚII”.

Cu sănătatea zdruncinată,
Cu sufletul întunecat,
M'am pus să-ți scriu din depărtare,
Iubită, 'n plâsuri înecat.

Un glonte cald din carabină,
Prin atmosfera 'necătoare,
Venit-a 'n peptu-mi ca un fulger;
— Nu mai vedeam nici cer, nici soare,

Când m'am trezit din amorțire
Priveam cu ochii 'n zări înalte
Și din durere mea profundă
Simțiam, că moartea nu-i departe

Imensul ses ce ne desparte
Intr'o clipită-a fost trecut
De gândul celui ce-o să plece
Pe un teren necunoscut...

Viața-mi simt că mi se stânge,
Și 'n acest moment trecător
Și aerul ce-l mai inspir
Îmi pare greu, otrăvitor!

De ști să plângi, tu varsă-ți focul
Ce l'ai ascuns dela plecare...
Si mergi de-l mistue 'n mijlocul
Valurilor de pe mare.

Iar azi, bătrânului părinte
Li vei întinge 'n mână toiagul
Și zi-i să vină și să-și vadă,
Culcat pe catafalce, băatul...

La revedere! sus în ceruri...
Durerea să rămâie mută
Și nici să nu trezești din somnu-i
Iubirea noastră cea trecută!...

Ultima oră.

LUPTELE DIN FRANȚA.

Berlin. — Oficial. — Dela cartierul general se comunică cu datul de 6 Octombrie n., ora 10 seara:

— În urma încercării trupelor franceze de a ne impresura flancul nostru drept, frontul se extinde dela Arras spre miazănoapte. Trupele noastre cari înaintau dela Lille spre apus și spre apus dela Lencht au întâlnit cavaleria inamică. Contra-atacul nostru început pe frontul Arras-Albert-Roy este încă nedecis.

Situația pe frontul dintre Olse și Maas, Verdun și în Lotaringia nordică e neschimbată.

Asediarea Antwerpen-ului.

Berlin. — Oficial. — Dela cartierul general se comunică cu datul de 6 Oct., ora 10 seara:

— Despre asediarea Antwerpenului azi nu avem de comunicat nimic mai important.

DE PE CÂMPUL DE LUPTĂ GERMANO-RUSESC.

Berlin. — Oficial. — Se comunică dela cartierul general:

— Pe câmpul de luptă dela răsărit, în grădina namintul Suwalki am oprit înaintarea trupelor rusești împotriva Prasiiei-orientale. Incepând de la Suwalki atacăm cu succes pe inamic.

DIN POLONIA RUSEASCĂ.

Berlin. — Oficial. — Dela cartierul general se comunică cu datul de 6 Oct. n., ora 10 seara:

— În 4 Octombrie trupele germane au alungat un batalion de țințași de gardă rus din pozițiile lor întărite la Opatow și Ossowitz, în Polonia rusească.

Azi am făcut vre-o 3000 de prizonieri ruși și capturat numeroase arme și tunuri.

În 5 Oct. am atacat la Radom 3 și jum. div. de cavalerie rusească și fracțiunile rezervei principale dela Ivangorod și le-am respus spre Ivangorod.

Redactor responsabil: Constantin Savu.